

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKiK W POZNANIU

ul. Zielona 8, 61-851 Poznań
Tel. (0-61) 852-15-17, 852-77-50, Fax (0-61) 851-86-44
E-mail: poznan@uokik.gov.pl

Poznań, dnia 6 sierpnia 2014 r.

RPZ-411/2/14/AS

DECYZJA Nr RPZ 16/2014

I. Na podstawie art. 10 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu z urzędu postępowania antymonopolowego

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

uznaje się za praktykę ograniczającą konkurencję, określoną w art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającą na nadużywaniu przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Komorniki Sp. z o.o. z siedzibą w Komornikach pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar gminy Komorniki, poprzez bezpodstawne nakładanie na podmioty przyłączające się do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej obowiązku ponoszenia części kosztów robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłączy, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn.: Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.), tj. kosztów włączenia do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej (tzw. wcinka do sieci), w tym kosztów robocizny (nawiercenie sieci, montaż np. nawiertki) oraz zakupu niezbędnych materiałów (nawiertka, złączka, itp.),

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 11 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu z urzędu postępowania antymonopolowego

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

uznaje się za praktykę ograniczającą konkurencję, określoną w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającą na nadużywaniu przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Komorniki Sp. z o.o. z siedzibą w Komornikach pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar gminy Komorniki, poprzez narzucanie uciążliwych warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków przynoszących narzucającemu nieuzasadnione korzyści, zgodnie z którymi w przypadku zaboru wodomierza lub wykazania, że uszkodzenia wodomierza (tj. zerwanie plomby wodomierza, jego osłon, przemieszczenie lub kradzież wodomierza) zawinione zostały przez odbiorcę, ilość pobranej wody ustala się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza.

i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 19.02.2014 r.

III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, w związku z naruszeniem art. 9 ust. 1 oraz art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ww. ustawy

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

nakłada się na Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Komorniki Sp. z o.o. z siedzibą w Komornikach:

1. w zakresie opisanym w pkt I sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 27.117 zł (słownie: dwadzieścia siedem tysięcy sto siedemnaście zł), płatną do budżetu państwa;
2. w zakresie opisanym w pkt II sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 4.339 zł (słownie: cztery tysiące trzysta trzydzieści dziewięć zł), płatną do budżetu państwa.

Uzasadnienie

W dniu 16.05.2013 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: „Prezes Urzędu”) wszczął postępowanie wyjaśniające celem wstępnego ustalenia, czy na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar gminy Komorniki mogło dojść do naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uzasadniającego wszczęcie postępowania antymonopolowego (sygn. akt RPZ-400/14/13/AS). Postępowanie to zostało wszczęte w związku z otrzymaniem pocztą anonimowej informacji na temat zachowań i działań Przedsiębiorstwa Usług Kanalizacyjnych Sp. z o.o. w Łęczycy (obecnie: „Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Komorniki Sp. z o.o.”) oraz Gminy Komorniki na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar gminy Komorniki.

Z zebranych w toku postępowania wyjaśniającego materiałów wynikało, że usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na obszarze gminy Komorniki świadczy Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Komorniki Sp. z o.o. z siedzibą w Komornikach (dalej: „PUK Komorniki”, „Przedsiębiorca”, „Spółka”). Pismami z dnia 21.10.2013 r. oraz z dnia 09.12.2013 r. Spółka oświadczyła, że na terenie gminy Komorniki koszty włączenia do sieci wodociągowej i do sieci kanalizacji sanitarnej ponosi Inwestor (wnioskodawca), w kosztach tych mieszczą się koszty zakupu niezbędnych materiałów oraz koszty robocizny; wszystkie prace związane z realizacją przyłącza wykonuje wybrany przez Inwestora (wnioskodawcę) wykonawca robót. W tym miejscu należy podkreślić, że Prezes Urzędu wzywając Spółkę do wyjaśnienia, kto ponosi koszty włączenia do sieci wod.-kan. (tzw. wcinka do sieci) szczegółowo wskazał te koszty, a mianowicie, że obejmują one nawiercenie sieci, montaż, założenie nawiertki (trójnika bądź innych niezbędnych materiałów), koszty zakupu niezbędnych materiałów m. in.: nawiertki, opaski, trójnika, obejmy, zasuw, złączki i itp.

Ponadto, ze wstępnych ustaleń poczynionych w toku postępowania wyjaśniającego wynikało, iż Spółka w ramach prowadzonej działalności zawiera z odbiorcami usług pisemne umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, posługując się wzorcem umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków zawierającym m.in. postanowienie, zgodnie z którym w przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenia wodomierza (np. zerwanie plomby wodomierza, jego osłon, przemieszczenie lub kradzież wodomierza) zawinione zostały przez odbiorcę, ilość pobranej wody ustala się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza.

W związku z powyższym, postanowieniem z dnia 04.02.2014r. Prezes Urzędu wszczął postępowanie antymonopolowe w związku z podejrzeniem stosowania przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Komorniki Sp. z o.o. z siedzibą w Komornikach praktyki ograniczającej konkurencję, określonej

1. w art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar gminy Komorniki, poprzez bezpodstawne nakładanie na odbiorców obowiązku ponoszenia części kosztów robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn.: Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.), tj. kosztów wykonywania włączenia do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej (tzw. wcinka do sieci), w tym kosztów robocizny (nawiercenie sieci, montaż np. nawiertki) oraz zakupu niezbędnych materiałów (nawiertka, złączka, itp.),

2. w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar gminy Komorniki, poprzez narzucanie uciążliwych warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków przynoszących narzucającemu nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczania w umowach postanowienia, zgodnie z którym w przypadku zaboru wodomierza lub wykazania, że uszkodzenia wodomierza (tj. zerwanie plomby

wodomierza, jego osłon, przemieszczenie lub kradzież wodomierza) zawinione zostały przez odbiorcę, ilość pobranej wody ustala się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza.

Równocześnie postanowieniem z tego samego dnia zaliczono w poczet dowodów w postępowaniu antymonopolowym materiały zebrane w toku postępowania wyjaśniającego prowadzonego pod sygnaturą RPZ-400/14/13/AS (k. 3 akt post. adm.).

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania antymonopolowego z dnia 04.02.2014r., Spółka pismem z dnia 19.02.2014r. oświadczyła, że podjęła „decyzję o rezygnacji z kwestionowanego zapisu dotyczącego obciążania opłatą za wodę w przypadku zaboru wodomierza”. Ponadto, Spółka oświadczyła, że „nawiertka, kształtka in situ, odgałęzienia nasadowe, opaski włączeniowe itp. są częściami przyłączy”. Pismem z dnia 23.04.2014 r. doprecyzowała swoje stanowisko dotyczące postanowienia umownego kwestionowanego przez Prezesa Urzędu, oświadczając, że w dniu 19.02.2014 r. zdecydowała o odstąpieniu od jego stosowania. W nowym wzorcu umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków kwestionowane postanowienie zostało zmodyfikowane w następujący sposób: „Odbiorca zobowiązuje się do natychmiastowego powiadomienia Spółki o stwierdzeniu zerwania plomby wodomierza, jego osłon, uszkodzenia wodomierza, jego przemieszczeniu i kradzieży. W przypadku zaboru wodomierza lub wykazania, że ww. uszkodzenia zawinione zostały przez odbiorcę, ilość pobranej wody ustala się w oparciu o średnie zużycie wody z trzech ostatnich okresów rozliczeniowych poprzedzającego awarię wodomierza lub jeżeli jest to niemożliwe na podstawie ryczałtu miesięcznego określonego w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury.” Wzorzec ten został wprowadzony do obrotu w dniu 20.02.2014 r.

Pismem z dnia 24 lipca 2014 r. Spółka została zawiadomiona o zakończeniu zbierania dowodów oraz możliwości ponownego zapoznania się z aktami sprawy i złożenia dodatkowych wyjaśnień.

W toku postępowania Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Komorniki Sp. z o.o. z siedzibą w Komornikach (dalej: „PUK Komorniki”, „Przedsiębiorca”, „Spółka”) jest spółką prawa handlowego wpisaną do Rejestru Przedsiębiorców pod numerem KRS 0000215678. Przedmiotem działalności Przedsiębiorcy jest m. in. pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, roboty związane z budową obiektów inżynierii wodnej, wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, cieplnych, gazowych i klimatyzacyjnych, działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami, itp. Jedyнным udziałowcem Spółki jest Gmina Komorniki.

Dowód: Odpis KRS (k 26 - 33 akt post. administr.)

Właścicielem sieci wodociągowej na terenie gminy Komorniki jest Spółka. Długość tej sieci wynosi [usunięto] mb. Spółka jest też właścicielem sieci kanalizacyjnej w miejscowości Wiry i Łęczyca, natomiast sieć kanalizacyjna położona na pozostałym obszarze gminy została oddana Spółce do nieodpłatnego używania przez Gminę Komorniki. Długość sieci kanalizacyjnej na obszarze całej Gminy wynosi [usunięto] mb.

Dowód: pismo Spółki z dnia 03.06.2013 r. (k 21 - 24 akt post. administr.), akt notarialny z dnia 29.07.2002 r. (k 35 - 42 .post. adminastr.), akt notarialny z dnia 09.03.2009 r. (k 43 - 47 post. adminastr.), akt notarialny z dnia 05.01.2011 r. (k 49 - 53.post. adminastr.), umowa oddania do nieodpłatnego używania nieruchomości i urządzeń z dnia 31.12.2004 r. (k 54 - 56.post. adminastr.)

Zgodnie ze złożonymi oświadczeniami Spółki, na terenie gminy Komorniki koszty związane z włączeniem do sieci wodociągowej i do sieci kanalizacji sanitarnej ponosi Inwestor (wnioskodawca), w kosztach tych mieszczą się koszty zakupu niezbędnych materiałów oraz koszty robocizny (nawiercenie sieci, montaż, założenie nawiertki bądź innych niezbędnych materiałów) - wszystkie prace związane z realizacją przyłącza wykonuje wybrany przez Inwestora (wnioskodawcę) wykonawca robót.

Dowód: pismo z dnia 21.10.2013r. (k. 101 akt post. administr.), pismo z dnia 09.12.2013r.. (k.122 - 123 akt post. administr.)

Spółka w ramach prowadzonej działalności zawiera z odbiorcami usług pisemne umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, posługując się wzorcem umowy zawierającym m.in. postanowienie, zgodnie z którym w przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenia wodomierza (np. zerwanie plomby wodomierza, jego osłon, przemieszczenie lub kradzież wodomierza) zawinione zostały przez odbiorcę, ilość pobranej wody ustala się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza.

Dowód: pismo z dnia 03.06.2013r. (k. 21 - 24 akt post. administr.), wzorzec umowy o zaopatrzenie w wodę/odprowadzanie ścieków stanowiący załącznik do pisma z dnia 03.06.2013r. (k 57 - 59 akt post. administr.), przykładowe umowy zawarte wg wzorca załączonego do pisma z dnia 03.06.2013r. (k 60 - 68 akt post. administr.)

Ww. wzorzec umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków stosowany jest od lutego 2013 roku. Spółka ma zawartych [usunięto] umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, z czego [usunięto] umów zostało zawartych na podstawie wzorca przedłożonego przez Spółkę wraz z pismem z dnia 03.06.2013 r., natomiast [usunięto] umów zostało zawartych podstawie poprzednio obowiązującego wzorca umów – należy przy tym zaznaczyć, że oba wzorce zawierają kwestionowane postanowienie.

Dowód: pismo z dnia 19.02.2014r. (k. 134 akt post. administr.)

W okresie od 2011 roku do chwili obecnej nie nastąpiły przypadki kwestionowania ww. postanowienia umownego. W okresie tym nie nastąpiły też przypadki naliczania przez Spółkę ilości pobranej wody odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć

przekrojem rury przyłącza wodociągowego w przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z jego winy.

Dowód: pismo z dnia 09.12.2013r. (k. 122 - 123 akt post administr.)

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania antymonopolowego z dnia 04.02.2014r., Spółka pismem z dnia 19.02.2014r. oświadczyła, że podjęła „decyzję o rezygnacji z kwestionowanego zapisu dotyczącego obciążania opłatą za wodę w przypadku zaboru wodomierza”. Ponadto, Spółka oświadczyła, że „nawiertka, kształtka in situ, odgałęzienia nasadowe, opaski włączeniowe itp. są częściami przyłączy”. Pismem z dnia 23.04.2014 r. doprecyzowała swoje stanowisko, oświadczając, że w dniu 19.02.2014 r. zdecydowała o odstąpieniu od stosowania ww. kwestionowanego przez Prezesa Urzędu postanowienia. W nowym wzorcu umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków kwestionowane postanowienie zostało zmodyfikowane w następujący sposób: „Odbiorca zobowiązuje się do natychmiastowego powiadomienia Spółki o stwierdzeniu zerwania plomby wodomierza, jego osłon, uszkodzenia wodomierza, jego przemieszczeniu i kradzieży. W przypadku zaboru wodomierza lub wykazania, że ww. uszkodzenia zawinione zostały przez odbiorcę, ilość pobranej wody ustala się w oparciu o średnie zużycie wody z trzech ostatnich okresów rozliczeniowych poprzedzającego awarię wodomierza lub jeżeli jest to niemożliwe na podstawie ryczałtu miesięcznego określonego w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury.” Wzorzec ten został wprowadzony do obrotu w dniu 20.02.2014 r.

Dowód: pismo z dnia 19.02.2014r. (k. 134 akt post. administr.), pismo z dnia 23.04.2014r. (k. 138 - 139 akt post. administr.), wzorzec umowy o zaopatrzenie w wodę/odprowadzanie ścieków stanowiący załącznik do pisma z dnia 23.04.2014r. stosowany od dnia 20.02.2014 r.(k 147 - 149 akt post. administr.), przykładowe umowy zawarte na podstawie nowego wzorca umowy (k 150 - 161. akt post. administr.)

Prezes Urzędu zważył co następuje:

I.

Dla uznania, iż sprawa posiada charakter antymonopolowy niezbędne jest stwierdzenie, czy doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego. W świetle art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, celem regulacji w niej przyjętej jest zapewnienie rozwoju konkurencji, ochrona przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk monopolistycznych i ochrona interesów konsumentów. Ustawa ta znajduje więc zastosowanie tylko wówczas, gdy zostaje zagrożony bądź też naruszony interes publiczny polegający na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku, będąc, w odniesieniu do przedsiębiorców, narzędziem chroniącym konkurencję, a w odniesieniu do konsumentów zabezpieczającym ich interesy. Działaniami, które godzą w tak pojętą konkurencję będą tylko takie działania, które naruszają sferę interesów szerszego kręgu uczestników rynku, a więc nie dotyczą sytuacji pojedynczego przedsiębiorcy, lecz zaburzeń na rynku, rozumianych jako negatywne zjawiska zaburzające jego prawidłowe działanie. Takie stanowisko prezentuje Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, m.in. w wyrokach z dnia 28.05.2001r. (sygn. akt XVII Ama 82/00) i z dnia 4.07. 2001 r. (sygn. akt XVII Ama 108/00). Znalazło ono również potwierdzenie w orzeczeniach Sądu

Najwyższego, który w wyroku z dnia 29.05.2001 r. (sygn. akt I CKN 1217/98) stwierdził, że publiczny charakter ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów powoduje, iż znajduje ona zastosowanie tylko wówczas, gdy zagrożony lub naruszony jest interes publiczny, polegający na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku gospodarczego. Każde bowiem działanie wymierzone w mechanizm konkurencji godzi w interes publiczny w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r., III SK 40/07, OSNP 2009/19-20/272). „Rynek funkcjonować może prawidłowo wówczas, gdy zapewniona jest możliwość powstania i rozwoju konkurencji. Ustawa chroni zatem konkurencję jako zjawisko o charakterze instytucjonalnym” (Uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2001 r., sygn. akt I CKN 1271/98).

Zachowanie przedsiębiorców należy oceniać z punktu widzenia celów ustawodawstwa antymonopolowego, a mianowicie, gdy może ono wywołać skutki w postaci wpływu na ilość, jakość, cenę towarów lub zakres wyboru dostępny konsumentom lub innym nabywcom (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16.10.2008 r., sygn. akt III SK 2/08). Ochrona konkurencji, jako mechanizmu funkcjonowania gospodarki, dokonywana jest nie tylko ze względu na interes innych przedsiębiorców, którzy wskutek stosowania praktyk antykonkurencyjnych pozbawieni są możliwości skutecznego konkurowania na rynku. Praktyki ograniczające konkurencje godzą w ostatecznym wymiarze w interes odbiorców, a tym samym w dobrobyt konsumenta (ang. *consumer welfare*), poprzez pozbawienie odbiorców końcowych korzyści wynikających z konkurencji takich jak: większy wybór, lepsza jakość, niższe ceny oraz większa innowacyjność produktów i usług oferowanych na rynku (Decyzja Prezesa UOKiK z 2.11.2010 r. nr RPZ 26/2010; Decyzja Prezesa UOKiK z 15.06.2011 r. nr RPZ 7/2011; Decyzja Prezesa UOKiK z 25.07.2011 nr DOK 6/2011).

Zakaz nadużywania pozycji dominującej odnosi się zarówno do praktyk o charakterze antykonkurencyjnym, które godzą w samo funkcjonowanie mechanizmu konkurencji, jak i do praktyk o charakterze eksploatacyjnym, które polegają na uzyskiwaniu przez przedsiębiorcę posiadającego pozycję dominującą od innych podmiotów (zarówno kontrahentów jak i konsumentów) świadczeń pozostających w dysproporcji ze świadczeniami na jakie mogliby liczyć w warunkach niezniekształconej konkurencji na rynku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05.01.2007, III SK 17/06, LEX nr 489018). W przypadku praktyk mających charakter eksploatacyjny, przedsiębiorca posiadający pozycję dominującą wykorzystuje fakt ograniczonej konkurencji na rynku i ograniczonego wyboru po stronie kontrahentów lub konsumentów. Typowymi praktykami eksploatacyjnymi są: pobieranie przez dominanta nadmiernie wygórowanych cen (art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów) oraz narzucanie uciążliwych warunków umów przynoszących dominantowi nieuzasadnione korzyści (art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

W niniejszej sprawie zarzucone Spółce praktyki mają charakter eksploatacyjny i polegają na bezpodstawnym nakładaniu na podmioty przyłączające się do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej obowiązku ponoszenia części kosztów robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłączy, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu

ścieków oraz na narzucaniu uciążliwych warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków przynoszących narzucającemu nieuzasadnione korzyści. W przypadku pierwszego zarzutu, działanie Spółki dotyczy wszystkich potencjalnych, przyszłych odbiorców usług świadczonych przez Spółkę, którzy zamierzają przyłączyć się do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej. W przypadku drugiego zarzutu, działanie Spółki dotyczy szerokiego kręgu uczestników rynku, tj. odbiorców usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, którzy zawarli umowy zawierające postanowienie kwestionowane w niniejszej decyzji, jak i przyszłych, potencjalnych odbiorców.

W związku z powyższym, mając na uwadze charakter praktyk oraz wywoływane przez nie skutki dla bliżej nieokreślonego kręgu odbiorców usług związanych ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i zbiorowym odprowadzaniem ścieków na obszarze gminy Komorniki, w ocenie Prezesa Urzędu, należy stwierdzić, iż w niniejszej sprawie nastąpiło naruszenie interesu publicznego uzasadniające podjęcie interwencji w postaci wszczęcia wobec Spółki postępowania antymonopolowego.

II.

Dla postawienia określonego podmiotowi zarzutu naruszenia art. 9 ust. 1 oraz 9 ust.1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów niezbędne jest wykazanie następujących przesłanek:

- podmiot ten musi być przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
- musi posiadać pozycję dominującą na rynku właściwym;
- podmiot ten dopuścił się nadużycia pozycji dominującej (art. 9 ust. 1);
- podmiot ten dopuścił się nadużycia pozycji dominującej poprzez narzucanie uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści (art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6).

Bezspornym, na gruncie niniejszej sprawy jest fakt, że Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Komorniki Sp. z o.o. z siedzibą w Komornikach przysługuje przymiot przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Przedsiębiorca prowadzi bowiem działalność gospodarczą w formie spółki prawa handlowego wpisanej do Rejestru Przedsiębiorców pod numerem KRS 0000215678. Przedmiotem działalności Przedsiębiorcy jest m. in. pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, roboty związane z budową obiektów inżynierii wodnej, wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych, działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami, transport lądowy pasażerski, miejski i podmiejski, i inne. Spółka ma ponadto status przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę (tekst jedn. Dz.U. 2006 r., Nr 123, poz. 858 ze zm.). Prowadząc na terenie gminy Komorniki działalność gospodarczą w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, Spółka realizuje zadania z zakresu wodociągów i

zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, które w świetle art. 3 ust. 1 ww. ustawy są zadaniem własnym gminy.

Praktyki ograniczające konkurencję ujawniają się na rynku właściwym.

Art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów definiuje rynek właściwy jako rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. Na rynek właściwy składa się rynek produktowy oraz rynek geograficzny.

Działalność Spółki polega m. in. na świadczeniu usług z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na obszarze gminy Komorniki. Usługi te nie posiadają substytutów, a Przedsiębiorca oferując je na wskazanym powyżej obszarze nie spotyka się z żadną konkurencją. Wynika to przede wszystkim z uwarunkowań technologicznych i organizacyjnych dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Aby świadczyć tego rodzaju usługi konieczna jest bowiem odpowiednia infrastruktura techniczna. Istotna bariera kosztowa, a także nieracjonalność przedsięwzięcia polegającego na budowie równoległej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej na obszarze gminy Komorniki powoduje, iż brak jest alternatywnego systemu wodociągowo – kanalizacyjnego dla systemu pozostającego w dyspozycji Spółki. Warto wskazać, iż aby nowe źródło zaopatrzenia mogło być uznane za alternatywne w stosunku do posiadanych musi ono spełniać wymóg natychmiastowej dostępności bez ponoszenia nakładów inwestycyjnych (Wyrok SOKiK z dnia 31 maja 2000r., XVII Ama 44/00).

Powyższe względy decydują o tym, iż rodzaj oraz zasięg geograficzny działalności prowadzonej przez Spółkę, wyznaczają w niniejszej sprawie wymiar produktowy i geograficzny rynku właściwego, o którym mowa w art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Rynkiem właściwym w ujęciu produktowym jest zatem rynek zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, natomiast w ujęciu geograficznym, z uwagi na zasięg systemu wodociągowo - kanalizacyjnego obszar gminy Komorniki.

Na tak określonym rynku właściwym Spółka działa w warunkach monopolu naturalnego, posiadając 100% udział w rynku właściwym, a w konsekwencji pozycję dominującą w rozumieniu art. 4 pkt 10 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z tym przepisem, przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów. Domniemywa się jednocześnie, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku właściwym przekracza 40%.

Spółka jest jedynym podmiotem świadczącym usługi z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na obszarze gminy Komorniki, co jest konsekwencją sieciowego charakteru urządzeń służących do dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Ponadto, Spółka będąc dysponentem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, poza świadczeniem standardowych usług związanych ze zbiorowym

zaopatrzeniem w wodę i odprowadzaniem ścieków - tj. dostarczania wody i odprowadzania ścieków - ustala także m. in. zasady przyłączania przyszłych odbiorców do sieci, w tym zasady włączania do sieci (tzw. wcinka do sieci). Należy zauważyć, że Spółka określa w sposób jednostronny warunki włączania podmiotów do ww. sieci. To sprawia, iż Spółka dysponuje siłą ekonomiczną, przy użyciu której może działać w znacznym stopniu niezależnie od zachowania swych kontrahentów i konsumentów, a w szczególności stosować praktyki eksploatacyjne przynoszące jej nieuzasadnione korzyści kosztem odbiorców.

1. Praktyka określona w punkcie I. sentencji decyzji

W toku postępowania w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję Prezes Urzędu zakwestionował bezpodstawne nakładanie przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Komorniki Sp. z o.o. z siedzibą w Komornikach obowiązku ponoszenia przez podmioty przyłączające się do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej części kosztów robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłączy, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn.: Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.), tj. kosztów włączenia do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej (tzw. wcinka do sieci), w tym kosztów robocizny (nawiercenie sieci, montaż np. nawiertki) oraz zakupu niezbędnych materiałów (nawiertka, złączka, itp.),

Okolicznością pozostającą poza sporem jest, że na obszarze gminy Komorniki włączanie do sieci wodociągowej i do sieci kanalizacyjnej odbywa się na koszt odbiorców. Strona bowiem przyznała to sama w swoich wyjaśnieniach. Zgodnie z art. 229 k.p.c. w związku z art. 84 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeśli przyznanie nie budzi wątpliwości. W związku z tym, w niniejszej sprawie trzeba jedynie rozważyć, czy przerzucanie przez Spółkę obowiązku poniesienia kosztów włączania do sieci na podmioty ubiegające się o przyłączenie do sieci jest zgodne z przepisami obowiązującego prawa, czy też jest przejawem nadużywania pozycji dominującej przez Spółkę na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar gminy Komorniki.

Przepis art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zawiera generalny zakaz nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców, zaś w ust. 2 art. 9 ustawy ogranicza się jedynie do wyliczenia typowych przykładów takich nadużyć. Z uwagi na otwarty katalog tych praktyk, nie ma formalnych przeszkód, aby został on rozszerzony także o inne – nie wymienione w ust. 2 art. 9 – działania przedsiębiorców noszące znamiona bezprawnego zachowania ograniczającego swobodę działalności innych uczestników rynku lub eksploatującego pozycję na nim zajmowaną. Potwierdza to zarówno doktryna, jak i orzecznictwo antymonopolowe. Zgodnie z poglądami zawartymi w doktrynie: „katalog praktyk

nadużycia pozycji dominującej ujęty w ust. 2 art. 9 jest katalogiem otwartym, zakazane są więc wszelkie postaci nadużycia, również nie wymienione w nim. Wyszczególnione praktyki są najbardziej typowymi i na podstawie doświadczeń i praktyki z zakresu ochrony konkurencji uznane za najbardziej groźne dla konkurencji innych uczestników rynku. Stworzenie katalogu zamkniętego byłoby nieracjonalne, uniemożliwiłoby przeprowadzenie skutecznej ochrony konkurencji i innych wartości przed wszystkimi praktykami rynkowymi wymagającymi interwencji administracyjnej” (E. Modzelewska – Wąchal, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, Twigger, Warszawa 2002, str. 98 i 99 oraz Decyzja Prezesa Urzędu Nr RKR – 10/2011 z dnia 20.04.2011r.).

Przedmiotem zarzutu określonego w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji są właśnie takie praktyki, które nie zostały wyszczególnione przez ustawodawcę w art. 9 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Spółce postawiony został zarzut polegający na bezpodstawnym nakładaniu na podmioty przyłączające się do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej obowiązku ponoszenia części kosztów robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłączy, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn.: Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.), tj. kosztów włączenia do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej (tzw. wcinka do sieci), w tym kosztów robocizny (nawiercenie sieci, montaż np. nawiertki) oraz zakupu niezbędnych materiałów (nawiertka, złączka, itp.), co może stanowić praktykę określoną w art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

W okolicznościach niniejszej sprawy, konieczne jest ustalenie, czy włączenie do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej wchodzi w zakres prac związanych z budową przyłączy, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Innymi słowy konsekwencją uznania, iż włączenie do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej nie stanowi części prac związanych z budową przyłączy będzie uznanie, iż podmiot przyłączany do sieci, w wyniku działań Spółki obciążany jest kosztami, do ponoszenia których nie jest zobowiązany przepisami prawa.

Zgodnie z art. 15 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, realizację budowy przyłączy do sieci oraz studni wodomierzowej, pomieszczenia przewidzianego do lokalizacji wodomierza głównego i urządzenia pomiarowego zapewnia na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci. Zgodnie natomiast z art. 2 pkt 5 i 6 ww. ustawy, przyłącze wodociągowe to odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym, natomiast przyłącze kanalizacyjne to odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej.

Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków nie reguluje zatem wprost problematyki włączenia do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej, a co za tym idzie zasad jego wykonywania i ponoszenia związanych z tym kosztów. Podobnie, żaden z przepisów rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia

28.06.2006r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U. Nr 127, poz. 886, dalej: „rozporządzenie taryfowe”) nie reguluje problematyki włączania do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej, ani opłat za jego wykonanie. § 5 rozporządzenia taryfowego zawiera zamknięty katalog opłat jakie może ustalać w drodze taryfy, a tym samym pobierać, każde przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Zgodnie z ww. § 5 rozporządzenia, taryfy, w zależności od ich rodzaju i struktury, dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców zawierają: cenę za m³ dostarczonej wody (pkt 1), cenę za m³ odprowadzonych ścieków (pkt 3), cenę za odprowadzanie ścieków opadowych i roztopowych kanalizacją deszczową (pkt 4), stawki opłat abonamentowych z tytułu rozliczania odbiorcy za wykonanie ww. usług (pkt 2 i pkt 5), stawkę opłaty za przekroczenie warunków wprowadzania ścieków przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych (pkt 6). W myśl § 5 pkt 7, taryfy zawierają także stawkę opłaty za przyłączenie do urządzeń wodociągowo - kanalizacyjnych, będących w posiadaniu przedsiębiorstwa, wynikającą z kosztów przeprowadzenia prób technicznych przyłącza wybudowanego przez odbiorcę usług; do stawki opłaty dolicza się podatek, o którym mowa w § 2 pkt 9. W tym miejscu należy podkreślić, że opłata wprowadzona § 5 pkt 7 rozporządzenia taryfowego nie jest opłatą za usługę włączenia do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej.

Włączenie do sieci (tzw. wcinka do sieci) jest realizowane każdorazowo do sieci, znajdującej się w przeważającej części przypadków poza granicami nieruchomości odbiorców usług wodociągowo-kanalizacyjnych i należących – co nie ulega wątpliwości – do Spółki. Stanowiąc zatem część składową gruntu, na którym sieć i wcinka zostały wykonane, wcinka nie może podlegać obrotowi prawnemu i stać się własnością odbiorcy. Odcinek sieci od granicy nieruchomości do miejsca wykonania włączenia, jak i w związku z tym sama wcinka, zgodnie z definicją legalną przyłącza zawartą w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, nie jest już przyłączem, a fragmentem sieci. Tym samym, pokrywając koszty włączenia do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej, w tym koszty robocizny (nawiercenie sieci, montaż np. nawiertki) oraz koszty zakupu niezbędnych materiałów (m.in. nawiertka, zasuwa, złączka, trójnik, itp.), odbiorca usług inwestuje w cudzą własność, przy czym żadne względy natury prawnej nie uzasadniają dokonywania przez odbiorców nakładów inwestycyjnych na majątku przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego lub gminy. Konstatując, zarówno wykonanie odcinka sieci od granicy nieruchomości odbiorcy do miejsca włączenia, jak i samo włączenie jest budową przez odbiorcę fragmentu sieci. Mając na uwadze powyższe należy przyjąć, że własność wcinki jest zawsze związana z własnością sieci, na której wcinka została zrealizowana. Nawiertka oraz wszelkie inne materiały niezbędne do wykonania włączenia do sieci stanowią zatem fragment sieci należących do Spółki. To, że wcinka nie jest elementem przyłącza, lecz sieci należącej do przedsiębiorcy wodociągowo-kanalizacyjnego oraz to, że przedsiębiorca wodociągowo-kanalizacyjny zobowiązując odbiorców usług do ponoszenia kosztów części robót nie stanowiących prac związanych z budową przyłącza, tj. wcinki do sieci, nadużywa pozycji dominującej, potwierdza także orzecznictwo (vide: prawomocne decyzje Prezesa UOKiK RKR nr 14/2008 z dnia 23.07.2008 r. - wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 30.10.2009 r., VI ACa 461/09; RKR 47/2008 z dnia 30.12.2008 r. - wyrok SOKiK z dnia 29.06.2009 r., XVII AmA 29/09; RKR nr 22/2008 z dnia 22.08.2008r., RPZ

nr 15/2010 z dnia 20.07.2010r. – wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 24.10.2013 r., VI ACa 164/13). W konsekwencji, koszty włączenia do sieci (tzw. wcinki do sieci), w tym koszty robocizny (nawiercenie sieci, montaż np. nawiertki) oraz koszty zakupu niezbędnych materiałów (m.in. nawiertki, złączki, trójnika, itp.) powinny być ponoszone przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne (gminę), a ich przerzucanie na odbiorców usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków jest bezpodstawne.

2. Praktyka określona w punkcie II sentencji decyzji

W toku postępowania w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję Prezes Urzędu zakwestionował także narzucanie przez Spółkę uciążliwych warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków przynoszących jej nieuzasadnione korzyści.

Analizując, czy w niniejszej sprawie doszło do narzucania uciążliwych warunków umów wskazać należy, iż Spółka, jako dostawca usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków zajmuje na rynku właściwym pozycję monopolisty naturalnego, a zatem prowadzi działalność gospodarczą w warunkach, w których – odizolowane od potencjalnych konkurentów zarówno barierą kosztów niezbędnych dla uruchomienia działalności w danej dziedzinie, jak i ustanowioną wcześniej strukturą organizacyjną i technologiczną – dysponuje w relacji do swoich odbiorców potencjałem i przewagą kontraktową, które pozwalają jej na dyktowanie warunków w stosunkach umownych. Dzięki posiadanej sile rynkowej dominant może bowiem nie liczyć się z wolą innych uczestników rynku, którzy zmuszeni są zaakceptować ustalone przez niego warunki umowne, nawet jeśli nie gwarantują one ekwiwalentności świadczeń. Tym samym może on narzucać kontrahentom takie warunki umów, które nie miałyby racji bytu w przypadku, gdyby na rynku istniała konkurencja i możliwość wyboru oferty spośród ofert konkurujących ze sobą podmiotów gospodarczych. Świadczy o tym ocena potencjałów i możliwości, jakimi dysponują strony umowy, która wyklucza prowadzenie negocjacji na równoprawnych i partnerskich warunkach. Istotne jest również, że przy zawieraniu wskazanych umów Spółka posługuje się jednostronnie opracowanymi przez siebie wzorcami umów z zakresu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Treść umów, do których przychylają się usługobiorcy jest więc tutaj arbitralnie ustalana przez dostawcę usług we wzorcach umów, a odbiorca otrzymuje do podpisu gotową umowę, nie zaś jej projekt, który byłby punktem wyjścia do dalszych uzgodnień i rokowań. Swoboda odbiorcy usług wodociągowych i kanalizacyjnych w zakresie kształtowania warunków umownych jest więc ograniczona do minimum, a zawarcie umowy następuje poprzez przystąpienie do warunków, które autorytatywnie ustala dostawca usług w formularzu wzorcowym. Stanowi to o adhezyjnej naturze tych umów, a jednocześnie o istocie narzucania warunków umownych w przedmiotowej sprawie. Okoliczność, iż warunki umów nie są z kontrahentami indywidualnie uzgadniane w toku negocjacji czy porozumienia świadczy bowiem o ich narzucaniu (wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 18 stycznia 2007r. sygn. akt XVII AmA 101/05).

Sytuacja taka ma miejsce w niniejszej sprawie, ponieważ Spółka zawiera umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, których postanowienia nie są indywidualnie uzgadniane z kontrahentami. Zasadą jest, że odbiorca aprobuje warunki umowy z góry arbitralnie ustalone przez Spółkę a więc przystępuje do umowy bez indywidualnego negocjowania jej postanowień. W przypadku umów tego typu wystarczającą przesłanką dla uznania, że następuje narzucenie ich warunków jest oferowanie ich przez dominanta w stosunkach danego rodzaju (wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 28 listopada 2007 r. sygn. akt VI ACa 939/07). W tym stanie rzeczy należy zatem uznać, że zakwestionowane w prowadzonym postępowaniu antymonopolowym postanowienie zostało kontrahentom Spółki narzucone.

Rozpatrując kwestię uciążliwości analizowanych warunków umowy należy zauważyć, że za uciążliwy uznaje się każdy warunek umowy, który stanowi dla jednej ze stron ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju¹. Jednocześnie podkreśla się, że ustalenia w tym zakresie powinny być dokonywane według kryteriów obiektywnych, w szczególności rozważyć należy, czy w hipotetycznej sytuacji istnienia konkurencji na danym rynku właściwym, czyli rzeczywistej swobody zawierania umów i kształtowania ich treści, dominant byłby w stanie wynegocjować takie postanowienia umowne².

Z kolei, osiągnane przez podmiot gospodarczy stosujący praktykę ograniczającą konkurencję, nieuzasadnione korzyści są odpowiednikiem uciążliwych warunków umów w warunkach ekwiwalentności wzajemnych świadczeń stron umowy i oznaczają sytuację korzystniejszą od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Nieuzasadnione korzyści powinny pozostawać w logicznym związku przyczynowym z narzuconymi kontrahentowi uciążliwymi warunkami umowy. Mogą się one pojawić po stronie przedsiębiorcy narzucającego uciążliwe warunki umów już w chwili zawarcia umowy lub też w okresie późniejszym, gdy zaistnieją okoliczności przewidziane w umowie pozwalające na wykorzystanie uciążliwego warunku. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem, już samo zastrzeżenie w umowie możliwości uzyskania przez jedną ze stron nieuzasadnionych korzyści jest wystarczające w kontekście przypisania dominantowi praktyki, o której mowa w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.³ W wyroku z dnia 7 lipca 2004 r. (sygn. akt XVII Ama 65/03) SOKiK orzekł, iż nie jest konieczne udowodnienie faktycznego stosowania przez przedsiębiorcę praktyki monopolistycznej, ani też osiągnięcia z tego tytułu nieuzasadnionych korzyści. Z treści art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wynika bowiem, że jej reżimowi podlegają nie tylko praktyki ograniczające konkurencję, które wywołały bądź aktualnie wywołują skutki na terenie Polski, ale również praktyki, które choćby tylko hipotetycznie, mogą wywoływać takie skutki. Podobne stanowisko wyraził wcześniej Sąd Najwyższy, który w wyroku z dnia 12 maja 1997 r. (sygn. akt I CKN 114/97) wskazał, że istota rozpoznawanej sprawy nie sprowadza się do tego, czy przedsiębiorca, któremu postawiono zarzut naruszenia ustawy antymonopolowej odnosi korzyści z całości prowadzonej działalności gospodarczej, lecz do tego, czy w zawieranych umowach zastrzega sobie nieuzasadnione korzyści. Organ

¹ por. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 22 października 1993r. sygn. akt XVII Amr 36/93

² por. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 29 grudnia 1993r. sygn. akt XVII Amr 68/93.

³ por. np. wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 23 czerwca 1999 r. sygn. akt XVII Ama 26/99.

antymonopolowy ma zatem obowiązek oceniać zachowania przedsiębiorcy od strony skutków, jakie zachowania te mogą nawet hipotetycznie wywołać na rynku (wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 5 listopada 2008 r. sygn. akt VI ACa 525/08).

Zakwestionowane postanowienie umowne stanowi, że w przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenia wodomierza (np. zerwanie plomby wodomierza, jego osłon, przemieszczenie lub kradzież wodomierza) zawinione zostały przez odbiorcę, ilość pobranej wody ustala się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza. W ten sposób Spółka arbitralnie uregulowała zasady ustalania zryczałtowanej ilości wody będącej podstawą rozliczenia w wypadku zaistnienia opisanej powyżej sytuacji. Jednocześnie określono tę ilość na maksymalnym możliwym poziomie, w oderwaniu od faktycznego zużycia wody i wysokości rzeczywiście poniesionej przez dostawcę szkody będącej skutkiem niedotrzymania warunków umowy przez odbiorcę. Zdaniem Prezesa Urzędu, świadczy to o uciążliwości analizowanego warunku umowy. Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 5 listopada 2008 r. sygn. akt VI ACa 525/08 – oceniając analogiczny do zakwestionowanego w niniejszej decyzji sposób ustalania należności – wskazał, iż „(...) zapis umowy, który jednoznacznie wiąże należność za dostarczoną wodę w przypadku uszkodzenia urządzeń pomiarowych jedynie z techniczną przepustowością sieci, z całkowitym pominięciem choćby przybliżonej wielkości zużycia przez odbiorcę wody, musi zostać uznany za próbę nadmiernego obciążenia kontrahenta świadczeniem finansowym na rzecz Spółki, stanowiącym ekwiwalent jej nieuprawnionych korzyści”. W ww. wyroku Sąd wyraził również pogląd, iż sposób ustalania należności za wodę w przypadkach uszkodzenia lub zaboru wodomierza przez odbiorcę nie powinien odbiegać od przewidzianych w tym zakresie regulacji prawnych, stanowiących wskazówki dla prawidłowego obliczania należności za wodę. Należy przywołać tu ww. rozporządzenie taryfowe, zgodnie z którym podstawą do naliczenia należności za wodę w razie nieprawidłowości w działaniu wodomierza jest średniomiesięczne zużycie wody w okresie 3 miesięcy poprzedzających awarię bądź w analogicznym okresie roku ubiegłego, przy uwzględnieniu liczby miesięcy trwania niesprawności, przy czym – jak podkreślił Sąd – bez znaczenia pozostaje przyczyna niesprawności wodomierza.

Możliwość obciążenia odbiorcy należnością za wodę, która mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza, stanowi zatem dla odbiorcy ciężar nadmierny, przez co należy uznać za udowodnione, że ww. sposób ustalania powyższych należności jest uciążliwy.

Dopuszczenie, na podstawie umowy, możliwości przyjęcia przez dostawcę założenia, że w przypadku uszkodzenia lub zaboru wodomierza z przyczyn zawinionych przez odbiorcę każdorazowo następuje nieprzerwany, całodobowy pobór wody może prowadzić do nieuzasadnionego wzbogacenia dostawcy usług z tytułu dokonanych w umowie zastrzeżeń, a tym samym być dla Spółki źródłem nieuzasadnionych korzyści. Stanowisko powyższe znajduje potwierdzenie w wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 28 listopada 2007 r. sygn. akt VI ACa 939/07, w którym wskazano, że analogiczny do zakwestionowanego w niniejszej decyzji sposób rozliczeń pozwala na pobieranie przez przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne rażąco wygórowanego zryczałtowanego odszkodowania (kary umownej).

Reasumując, w ocenie Prezesa Urzędu, zebrane dowody świadczą o tym, że Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Komorniki Sp. z o.o. z siedzibą w Komornikach naruszyła zakazy zawarte w art. 9 ust. 1 oraz w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Wykazano, że Spółka wykorzystuje swoją pozycję dominującą na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar gminy Komorniki poprzez:

- bezpodstawne nakładanie na podmioty przyłączające się do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej obowiązku ponoszenia części kosztów robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłączy, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn.: Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.), tj. kosztów włączenia do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej (tzw. wcinka do sieci), w tym kosztów robocizny (nawiercenie sieci, montaż np. nawiertki) oraz zakupu niezbędnych materiałów (nawiertka, złączka, itp.),

- oraz poprzez narzucanie uciążliwych warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków przynoszących nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczania w umowach postanowienia, zgodnie z którym w przypadku zaboru wodomierza lub wykazania, że uszkodzenia wodomierza (tj. zerwanie plomby wodomierza, jego osłon, przemieszczenie lub kradzież wodomierza) zawinione zostały przez odbiorcę, ilość pobranej wody ustala się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nie wydaje się decyzji o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i nakazującą zaniechanie jej stosowania, jeżeli zachowanie rynkowe przedsiębiorcy przestało naruszać zakazy określone w art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W takim przypadku Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania. Ciężar udowodnienia okoliczności, że praktyka została zaprzestana spoczywa na przedsiębiorcy (ust. 3 art. 11).

W niniejszej sprawie Spółka wykazała, że zaniechała stosowania przypisanej jej praktyki ograniczającej konkurencję określonej w pkt. II. sentencji niniejszej decyzji. Pismem z dnia 23.04.2014 r., oświadczyła, że w dniu 19.02.2014 r. zdecydowała o odstąpieniu od stosowania kwestionowanego przez Prezesa Urzędu postanowienia. Nowy wzór umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków niezawierający już kwestionowanego postanowienia, został przez Spółkę wprowadzony do obrotu w dniu 20.02.2014 r.

Biorąc pod uwagę powyższe, należało orzec jak w pkt I. i II. sentencji decyzji.

III.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli przedsiębiorca dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 9 tej ustawy, Prezes Urzędu może nałożyć na niego, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia

kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia zakazu określonego, m.in., w art. 9 tej ustawy.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów wprowadziła zasadę fakultatywności kar nakładanych przez Prezesa Urzędu na przedsiębiorców, którzy dopuścili się naruszenia zakazu stosowania praktyk ograniczających konkurencję. Prezes Urzędu, wydając decyzję o nałożeniu kary pieniężnej, działa zatem w ramach uznania administracyjnego, co oczywiście nie jest równoznaczne z dowolnością. W tym zakresie kieruje się zasadą równości i proporcjonalności. Rozważając kwestię nałożenia kary organ antymonopolowy musi wziąć pod uwagę, czy w danych okolicznościach sprawy konieczne albo celowe jest jej nałożenie, a jeżeli tak, to w jakiej wysokości kara spełni założone funkcje. Przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu powinien wziąć pod uwagę w szczególności okres, stopień oraz okoliczności uprzedniego naruszenia przepisów ustawy (art. 111 ww. ustawy). W orzecznictwie sądowym wskazuje się, że w przypadku kar za stosowanie praktyk ograniczających konkurencję przesłankami, które należy brać pod uwagę, są: potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy, skutki praktyki dla konkurencji lub kontrahentów, dopuszczalny poziom kary wynikający z przepisów ustawy oraz cele jakie kara ma osiągnąć (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2000 r., sygn. akt I CKN 793/98, LEX nr 50870). Nakładana przez organ antymonopolowy kara pieniężna winna pełnić funkcję represyjną (tj. stanowić dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy antymonopolowej), a także prewencyjną, dyscyplinującą (tj. zapobiegać podobnym naruszeniom w przyszłości).

Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy i stopień naruszenia interesu publicznoprawnego Prezes Urzędu uznał uzasadnione i celowe nałożenie na Spółkę kar pieniężnych za naruszenie zakazu stosowania praktyk ograniczających konkurencję, określonych w art. 9 ust. 1 oraz art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przy nakładaniu kary istnieje nadto konieczność spełnienia przesłanek podmiotowych, tj. stwierdzenia, że określone w ww. przepisach naruszenia dokonane były co najmniej nieumyślnie. W świetle obowiązujących przepisów prawa nieumyślność naruszenia przepisów ustawy nie wyklucza istnienia podstaw do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej. Stwierdzenie nawet nieumyślnego naruszenia ustawy daje bowiem podstawę do nałożenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ocena zgromadzonego materiału dowodowego wskazuje na nieumyślne naruszenie przez Spółkę przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu, Spółka naruszyła zasady ostrożności w relacjach z konsumentami (kontrahentami). Jako profesjonalista Spółka ma obowiązek znać powszechnie obowiązujące przepisy prawa regulujące warunki świadczenia przez nią usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, które mają zasadnicze znaczenie dla określenia praw i obowiązków zarówno przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych jak i odbiorców usług świadczonych przez te przedsiębiorstwa. W świetle powyższych okoliczności uzasadnione jest stwierdzenie, że działania Spółki opisane w punkcie I. oraz II. sentencji decyzji były skutkiem niedołożenia przez nią należytej staranności.

Podstawą do dokonywania wyliczenia przez Prezesa Urzędu nakładanej kary pieniężnej jest wielkość przychodu przedsiębiorstwa za rok poprzedzający wydanie decyzji. Spółka osiągnęła w 2013 r. przychód w wysokości 20.086.538,73 zł.

Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny wagi stwierdzonego w niniejszej decyzji naruszenia. Wążąc stwierdzone naruszenie Prezes Urzędu kierował się przede wszystkim dwiema okolicznościami: (a) naturą naruszenia i (b) czynnikami związanymi ze specyfiką rynku oraz działalnością przedsiębiorcy.

W kwestii natury naruszenia wyróżnia się: naruszenia bardzo poważne, do których należy zaliczyć przede wszystkim szczególnie szkodliwe horyzontalne ograniczenia konkurencji, jak również przypadki nadużywania pozycji dominującej mające na celu lub prowadzące do eliminacji konkurencji na rynku, naruszenia poważne, do których należy zaliczyć przede wszystkim porozumienia horyzontalne niezaliczane do najpoważniejszych naruszeń, porozumienia pionowe wpływające na cenę lub warunki oferowania produktu, przypadki nadużywania pozycji dominującej mające na celu lub prowadzące do istotnego ograniczenia konkurencji lub dotkliwej eksploatacji kontrahentów lub konsumentów, wreszcie naruszenia inne niż wyżej wymienione (tzw. naruszenia pozostałe), do których należą m.in. porozumienia wertykalne niedotyczące ceny lub możliwości odsprzedaży towaru, jak również przypadki nadużywania pozycji dominującej o mniejszej wadze.

Ad. III.1 (kara określona w punkcie III.1 sentencji decyzji)

Istotą praktyki wskazanej w punkcie I. sentencji decyzji, jest bezpodstawne nakładanie na podmioty przyłączające się do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej obowiązku ponoszenia części kosztów robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłączy, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn.: Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.), tj. kosztów włączenia do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej (tzw. wcinka do sieci), w tym kosztów robocizny (nawiercenie sieci, montaż np. nawiertki) oraz zakupu niezbędnych materiałów (nawiertka, złączka, itp.), co stanowi naruszenie art. 9 ust 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Ww. naruszenie zakazu nadużywania pozycji dominującej, dokonane przez Spółkę, należy zaliczyć do naruszeń o mniejszej wadze (naruszeń pozostałych). Kwestionowane zachowanie Spółki stanowi praktykę eksploatacyjną i uderza nie tyle w konkurencję na rynku, co bezpośrednio w interesy kontrahentów lub konsumentów (słabszych uczestników tego rynku).

Kierując się zatem naturą przedmiotowego naruszenia Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary w wysokości [usunięto] zł, co stanowi [usunięto]% przychodu.

Wychodząc z założenia, że wymiar kary pieniężnej nakładanej za stosowanie przez przedsiębiorcę praktyk ograniczających konkurencję powinien być uzależniony od rzeczywistego wpływu stwierdzonego naruszenia na rynek, Prezes Urzędu rozważył, czy ustalona wyżej wysokość kary powinna podlegać dalszej modyfikacji.

Stosowana przez Spółkę praktyka wywołała na rynku negatywne skutki albowiem ww. podmioty zmuszane były do ponoszenia kosztów, które powinno ponosić przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Z drugiej strony należy zauważyć, że

Spółka oprócz świadczenia usług związanych ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i zbiorowym odprowadzaniem ścieków świadczy wiele innych usług. Przychody osiągnięte przez Spółkę w 2013 roku z działalności związanej ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i zbiorowym odprowadzaniem ścieków wyniosły [usunięto] zł netto, co stanowi niecałe [usunięto]% całkowitych przychodów osiągniętych przez Spółkę w 2013 roku. Ponadto, sama praktyka określona w pkt. I. sentencji dotyczy przyszłych odbiorców zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, których liczba jest de facto ograniczona – innymi słowy skutki praktyki nie dotyczą wszystkich odbiorców usług Spółki. Należy zatem stwierdzić, że występuje znaczna dysproporcja pomiędzy przychodami z działalności, której dotyczy praktyka, a całkowitymi przychodami osiąganymi przez Spółkę. Biorąc więc pod uwagę ww. okoliczności dotyczące charakterystyki i specyfiki rynku oraz działalności Spółki, w ocenie Prezesa Urzędu, zasadne jest obniżenie na tym etapie kwoty bazowej kary o 10%, do kwoty 18.077,88 zł

W związku z tym, iż przedmiotowe działanie Spółki stanowiące nadużycie pozycji dominującej było działaniem długotrwałym (pismem z dnia 18.06.2014 r. Spółka oświadczyła, że koszty te zawsze ponosił inwestor), organ antymonopolowy uznał, iż kara pieniężna ustalona na poprzednim etapie winna zostać podwyższona o 50% do kwoty 27.117 zł.

Prezes Urzędu, dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Spółkę za naruszenie zakazu stosowania praktyki określonej w art. 9 ust. 1, ustalił ponadto, że w przedmiotowej sprawie nie występują okoliczności łagodzące oraz obciążające.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności, Prezes Urzędu uznał, że istota stwierdzonego niniejszą decyzją naruszenia zakazu stosowania praktyki określonej w art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, uzasadnia nałożenie na Spółkę kary pieniężnej, w ostatecznej wysokości **27.117 zł**.

Ostatecznie zatem za naruszenie zakazu stosowania ww. praktyki ustalono karę w wysokości 27.117 zł, co stanowi [usunięto] % przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2013 roku oraz [usunięto] % maksymalnego wymiaru kary.

W ocenie Prezesa Urzędu wymierzona kara jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz współmierna do możliwości finansowych Spółki. Kara pieniężna w tej wysokości pełni funkcję represyjną za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, gdyż podkreśla naganność zachowania Spółki, która dopuściła się stosowania praktyk ograniczających konkurencję. Jednocześnie nałożona kara pełni funkcję prewencyjną, zniechęcającą do naruszania prawa przez Spółkę (jak również inne gminy bądź przedsiębiorców wodociągowo-kanalizacyjnych, którzy działają na lokalnych rynkach zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków).

Z powyższych względów orzeczono jak w pkt III.1 sentencji decyzji.

Ad. III.2 (kara określona w punkcie III.2 sentencji decyzji)

Praktyka wskazana w punkcie II sentencji decyzji polega na nadużywaniu przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Komorniki Sp. z o.o. z siedzibą w Komornikach pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar gminy Komorniki, poprzez narzucanie uciążliwych warunków umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków przynoszących narzucającemu nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczenia w umowach postanowienia, zgodnie z którym w przypadku zaboru wodomierza lub wykazania, że uszkodzenia wodomierza (tj. zerwanie plomby wodomierza, jego osłon, przemieszczenie lub kradzież wodomierza) zawinione zostały przez odbiorcę, ilość pobranej wody ustala się odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza, co stanowi naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ww. naruszenie zakazu nadużywania pozycji dominującej należy zaliczyć do naruszeń o mniejszej wadze (naruszeń pozostałych). Kwestionowane zachowanie Spółki stanowi praktykę eksploatacyjną i uderza nie tyle w konkurencję na rynku, co bezpośrednio w interesy kontrahentów lub konsumentów (słabszych uczestników tego rynku).

Prezes Urzędu uznał, iż stwierdzone naruszenie, jako niewiążące się z dotkliwą eksploatacją kontrahentów, zaliczyć należy do pozostałych naruszeń konkurencji i ustalił kwotę bazową kary w wysokości [usunięto] zł, co stanowi [usunięto]% przychodu.

Wychodząc z założenia, że wymiar kary pieniężnej nakładanej za stosowanie przez przedsiębiorcę praktyk ograniczających konkurencję powinien być uzależniony od rzeczywistego wpływu stwierdzonego naruszenia na rynek, Prezes Urzędu rozważył, czy ustalona wyżej wysokość kary powinna podlegać dalszej modyfikacji.

Prezes Urzędu miał w tym kontekście na względzie, iż stwierdzone naruszenie nie zostało faktycznie wprowadzone w życie. W okresie od 2011 roku do chwili obecnej nie nastąpiły przypadki kwestionowania ww. postanowienia. Zgodnie z oświadczeniem Spółki, w okresie tym nie nastąpiły też przypadki naliczania przez Spółkę ilości pobranej wody odpowiednio do ilości, która mogła przepłynąć przekrojem rury przyłącza wodociągowego w przypadku zaboru wodomierza zawinionego przez odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenie wodomierza nastąpiło z jego winy.

W omawianym zakresie uwzględniono także to, iż stwierdzona praktyka nie spowodowała szkód po stronie kontrahentów Spółki i nie przysporzyła jej korzyści o charakterze finansowym. Również skutki zakazanej praktyki nie są nieodwracalne, gdyż nie wpływają na trwałą i niekorzystną zmianę struktury rynkowej lub na umocnienie się pozycji rynkowej przedsiębiorcy. Z tych względów Prezes Urzędu uznał za uzasadnione obniżenie kwoty bazowej kary o 20%, tj. do kwoty 4.820,77 zł.

Odnosząc to do rozpatrywanej sprawy organ antymonopolowy uznał, że okres stosowania przez Spółkę zakwestionowanego postanowienia można określić jako długotrwały. Zdaniem Prezesa Urzędu, długotrwały okres stosowania praktyki nie powinien jednak powodować podwyższenia wysokości kary. Korzyści, jakie Spółka uzyskała wskutek długotrwałości zakwestionowanego naruszenia, polegały na tym, że

Spółka w przypadku zaboru wodomierza zawinonego przez odbiorcę lub wykazania, że uszkodzenia wodomierza (np. zerwanie plomby wodomierza, jego osłon, przemieszczenie lub kradzież wodomierza) zawinione zostały przez odbiorcę, mogła obciążać odbiorców należnością za wodę, która mogła przepłynąć pełnym przekrojem rury przyłącza wodociągowego w okresie od ostatniego odczytu wodomierza. Jak wynika jednak z wyjaśnień przedstawionych przez Spółkę w toku postępowania zakwestionowane przez organ antymonopolowy postanowienie nie było stosowane w praktyce. W tych warunkach podwyższenie wymiaru kary z uwagi na długotrwałość praktyki nie jest zasadne.

Prezes Urzędu, dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Spółkę za naruszenie zakazu stosowania praktyki określonej w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ustalił ponadto, że w przedmiotowej sprawie nie występują żadne okoliczności obciążające decydujące o konieczności zmiany wysokości nałożonej na Spółkę kary. W niniejszej sprawie występuje natomiast okoliczność łagodząca, tj. zaniechanie przez Spółkę stosowania praktyki w dniu 19.02.2014 r., w związku z czym postanowiono karę pieniężną ustaloną na poprzednim etapie obniżyć o 10% do kwoty 4.338,69 zł.

Ostatecznie zatem za naruszenie zakazu stosowania ww. praktyki ustalono karę w wysokości **4.339 zł**, co stanowi [usunięto]% przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2013 roku oraz [usunięto]% maksymalnego wymiaru kary.

W ocenie Prezesa Urzędu wymierzona kara jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz współmierna do możliwości finansowych Spółki. Kara pieniężna w tej wysokości pełni funkcję represyjną za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, gdyż podkreśla naganność zachowania Spółki, która dopuściła się stosowania praktyk ograniczających konkurencję. Jednocześnie nałożona kara pełni funkcję prewencyjną, zniechęcającą do naruszania prawa przez Spółkę (jak również inne gminy bądź przedsiębiorców wodociągowo-kanalizacyjnych, którzy działają na lokalnych rynkach zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków).

Z powyższych względów orzeczono jak w pkt III.2 sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie:

NBP o/o Warszawa Nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia, za pośrednictwem

Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu.

Otrzymuje:

Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Komorniki Sp. z o.o.
ul. Zakładowa 1
62-052 Komorniki